

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytűsdékben.

A boritaladó törlesztésének kérdése.

A bor megadóztatásának eredete a múlt század közepére, az abszolutizmus idejére vezethető vissza. Az 1850. év november havában megjelent császári pátenis képezi alapját annak a törvényhalmaznak, mely azután 1859-ben (május 12), 1868-ban (XVII. és XVIII. tc.) 1875-ben (XXVIII.), 1889-ban (XXXV.) egyre súlyosbította a borforgalmat, míg végre 1892-ben (XV. tc.) eljuttunk a mai állapozhoz.

A boritaladó ügyének végső rendezése összeesik azzal az időpontonál, amikor az ország legkevesebb bort termelt (1891-ben 1.5, 1893-ban 1.1 millió hektolitert), ezzel szemben pedig a behozatal legmagasabban állott és 1898-ban elérte az 1,269.000 hektolitert. A fogyasztásra kerülő bor igen tetemes része, majdnem fele, külföldi provenienciájú volt, a hazai termésnek pedig jó ára volt. Helyes volt-e abban az időben még tetemes adóval is megdrágítani a bort, arra ma már megadhatjuk a feleletet. Elhibázott dolog volt.

De mielőtt borterméseink emelkedni kezdtek s 1899-ben már a 2 millió hektolitert ismét elérték, általánosan érezhetővé vált, hogy borászattunk szabad ténylegét két súlyos bilincs akadályozza: az olasz borvámklauzula és a boritaladó. Mindaddig, míg ez a két elhibázott politikai alkotás kiküszöbölve nincs, borgazdaságunk szabad fejlődése el nem képzelhető.

És megindították a küzdelmet a szőlőtermelők nemcsak a gazdasági egyesületek, de a

törvényhatóságok útján is, melyek sorban felírtak a kormányhoz és a képviselőházhoz, hogy közgazdaságunk eme két béklyójától szabadítsa meg az országot. Így tudomásunk van arról, hogy a következő megyék és városok kérelmeztek a boritaladó leszállítását az országgyűléstől:

Baranya, Bars, Bereg, Békés, Borsod, Csongrád, Esztergom, Fejér, Győr, Heves, Krassó-Szörény, Moson, Pozsony, Somogy, Szabolcs, Szeged, Szilág, Temes, Tolna, Ung, Zemplén.

Baja, Debrecen, Komárom, Kolozsvár, Nagyvárád, Pécs, Pozsony, Szabadka, Székesfehérvár, Sopron.

Az olasz borvám ellen kifejtett küzdelmet teljes siker kísérte.

De szóba került ez a kérdés a törvényhozás termeiben is nem egyszer és mindannyiszor elismerték a kormány tagjai is ennek jogosultságát, amintohy az országgyűlési képviselők is rokonszenveztek ezzel az eszmével.

Emlékeztetes, hogy 1902-ben a pénzügyi költségvetés tárgyalásakor már csak egy hajszálon múlt, hogy a képviselőház nyílt ülésében a boritaladót le nem szavazzák. Nemcsak az egész közönség, mint egy ember, de a kormánypartnak is egy igen jelentékeny töredéke részint ellene szavazott, részint tartózkodott a szavazástól és így is alig sikerült Szell Kálmán akkori miniszterelnök egész befolyásával a pénzügyminiszter leszállítását megakadályoznia.

Azóla is felszínen lebeg a kérdés és évenként vagy valamelyik bizottsági ülésen, vagy a teljes ülésen interpelláció, beadvány vagy beszéd alakjában szóba kerül. Igéretekben — a legilletékesebb helyről, az időközi pénzügyminiszterek részéről — nincs hiány. Előzékeny formában kijelentik, hogy a kérdés nagy fontosságát borforgalmunkra elismerik és módját fogják ejteni, hogy rövid időn ezen a terhen könnyítsenek. Junktimot állítottak fel, hol a szeszadó felemelésének, hol az általános adóreformnak kérdésével, hogy egyidejűleg fog ez a kérdés is rendezettni. Azóta, mióta ezek a stereotyp nyilatkozatok elhangzottak, a szeszadó felemelése megtörtént, az adóreformtervezet elkészült, de a boritaladó leszállításáról még ezideig pozitív formában nincs tudomásunk.

Kezdetből fogva rámutatott számos felterjesztés és interpelláció arra, hogy a boritaladó leszállítása (azelőtt ezzel megelégedhettünk volna, ma azonban annak törlesztését kell kívánunk, mint egyedül célhoz vezető) nem jelent pótolhatatlan veszteséget, ha ezzel szemben a szeszadót felemelik. Tehát megadtuk az eszmét is, miként lehet a hiányt az állami költségvetésben pótolni. A tanácsot a pénzügyi kormány elfogadta, felémelte a szeszadót, úgy hogy az 37 millió koronával többet fog jövedelmezni, mint eddig, ne a 16 millió korona nyersbevételét jelentő boritaladó törlesztését azért meg ma sincs szó!

Mert ugyan mit jelent ez a téjel az állami háztartásban? Jóformán semmit. Az a 16 millió

Emlékezés Beethovenről.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —
(Folytatás.)

S ime az ünnepeztetés, a dicsőség tetőpontján hiányzik e lángszellemnek *valami*, ami életét teljesen kitöltene, ami igazán bensőséges boldogítani tudná, s emiért nem kárpótolja a viágnak hódolata, aranya, tömjéne sem: — *az édes családi otthon*. „Kél és száll a szív viharja” mondja nagy költőnk. Így támad fel újból és újból lelkében az emberi vágy, egy szívet „magáénak mondhatni”, aki örömet, bánatot vele megosztaná.

Egyike a legmélyebb vonzalomnak az, melynek megnyilatkozása az a bevezetésben említett levél, melynek keltét az 1806-iki évbe helyezik a Beethoven-kutatók. — Ót lapocská finom levél-papír, írónál tele írva . . . halhatatlan szerelmesének.

Kezdődik pedig a levél ilyképen.

Julius 6-ikán, reggel.

Angyalom, mindenem, énem — csak néhány szót ma és pedig ceruzával (a tiédde); — a lakásomat véglegesen csak holnap jelölük ki, micsoda hasztalan időtöltéssel jár az ilyesmi;

miért ez a mély bánat, mikor, a kényszerűség beszél? — elhet-e a szerelmünk másképpen, mint aldozatok által, mint úgy, hogy nem kíván mindent; megváltoztatható-e, hogy te nem vagy egészen az enyém, hogy én nem vagyok egészen a tiéd! O, tekintsd a szép természetbe. És nyugtasd meg lelkedet a változhatatlan fölött . . .

Az utazásom szörnyű volt, csak tegnap reggel négy óra tájban jöttem meg; minthogy kevés volt a ló, a postakocsi más utat választott; de mily rettetes út volt ez: az utolsó előtti állomáson óvtak az éjszakai utazástól, izeszietgettek egy erdővel, de ez még csak jobban ingerelt engem. Rosszúl tettem, a kocsinak meg kellett akadnia ezen a rettetes úton, egy feneketlen mezei úton; ha nem lettek volna olyan postakocsisaim, mint milyenek voltak, egészen megrekedtem volna.

Eszterházi a másik rendes úton idejövet nyolc lóval ugyanígy járt.

. . . Nemsokára látjuk egymást . . . Tele van a szívem. Vannak percek, mikor érzem, hogy a nyelv semmi se. Légy jókedvű. Maradj az én hűséges, egyetlen kincsem, az én mindenem . . . Hűséges *Lajosod.*

Az nap este pedig ismét folytatja:

„Te szenvedsz, Te, legdrágább lényem?!

Te szenvedsz. O, ahol vagyok, Te is velem vagy . . . Mily élet! így! Nélküled . . .

De ime! legmélyesebb földi vonzalma közepette lelke nem tagadhatja meg önmagát, s elhagyva a törpe kis világot, a végtelenség felé száll . . . mert így írja mindjárt tovább:

„Üldöz az emberek jósaága itt is, ott is, amelyet, úgy vélem, épp oly kevés akárok kiérdemelni, mint amely kevésé vagyok reá érdemes. Ember alázza ember előtt fájam. És ha magamat a világegyetemmel való összefüggésben tekintem, mi vagyok én és mi az, kit a Legnagyobbak neveznek! És mégis éppen ebben rejlik az emberben az isteni.”

A levelet pedig így fejezi be.

„Akárhogy szeretsz is én jobban szeretlek. O, lstenem — ilyen közel lenni hozzád, és mégis ilyen távol! Nem-e egy igazi égboltozat, a mi szerelmünk? De oly szilárd is mint az Égnek erőssége! Jó északot!”

S másnap korán reggel ismét így folytatja:

„Alig hogy ébren vagyok, gondolataim már Hozzád fordulnak, halhatatlan szerelmemem, majd örövendve, majd megint szomorún, a sorsától várva, hogy meghallgat-e.

Elhatározom, hogy addig bolygok a távol-

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VASZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZELŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FÉLE ÜZLETHELYISÉG. —

Ma lapunk 4 oldal.

FJNb00000133

korona alig tesz ki többet az évi bevétel 1%-ánál, mert hisz az 1909-iki állami költségvetés 1555 millió korona bevételt praeliminál. Mikor először kértük a borítaladó leszállítását, vagyis körülbelül 10 millió koronával való csökkentését, akkor az állami előirányzat alig 1000 millió koronát igényelt; azóta a szükségletek egy fél-milliárdal növekedtek. Ha minderre találtak a pénzügyminiszterek fedezetet és fognak a jövőben az egyre emelkedő kiadásokra megfelelő alapot találni, lehetetlen, hogy éppen a borítaladó aránylag csekély összegére ne kerülne máshonnan fedezet.

De még ha csakugyan nem akadna, még akkor is közgazdaságunk és állami vagyonmérlegünk szempontjából sokkal fontosabb, hogy a milliárdnyi értéket képviselő szőlőbirtokok fenmaradjanak, hogy a fél-millió bortelmlő, kereskedő és vendéglős existenciája biztosítva legyen, mint az, hogy ideig-óráig deficit nélkül végződjen az államháztartás mérlege. Nem is szólva arról, hogy egy jómódu szőlőbirtokosság sok más címen az ily módon elmaradt adót sokszorosan ki fogná pótolni.

Lám, Franciaországban 1900-ban, mikor először volt igazán nagy termésre kiállítás, jóformán 48 óra alatt eltörték a boradót (csak valami jelentéktelen forgalmi adót hagyva meg), pedig ott 173 millió frankkal szerepelt ez az adó-nem az ország költségvetésében, vagyis kitette annak 5%-át. És mégis belement abba a kormány, mert a képviselők túlnyomó többsége meghallgatta a borvidékek kétségbeesztő siralmát és egyszerűen leszavazta ezt a tételt. A francia költségvetés a következő évben 100 millió deficitel végződött, de a szőlőgazdaság meg volt mentve!

Nincs a világon oly állam, melyben a boradó oly nagy volna, mint nálunk, még Ausztriában sem, ahonnan pedig ezt az adót átvettük.

Bécsben a boradó hálkén 8 K 48, Budapesten 12 K 92, az osztrák egyéb városokban 6 K 36, nálunk 12 K 70. Ausztriában a vidéken 1 K 48—4 K 46 közt ingadozik, nálunk 8 K 70-től felmegy 12 K 70-ig. Azt hisszük, ezzel megtaláltuk annak a kulcsát, hogy nálunk miért vesztette el a mi nemzeti italunk az ő népszerűségét, miért pártolt át a jöbómódu közönség a sörhöz, a szegényebb osztály a pálinkához.

Nemzeti és kulturális, közegészségi és köz-erkölcsi szempontok parancsolólag követelik, hogy azt a rombolást, melyet a pálinka néptünk széles rétegeiben évtizedeken át tett, a jövőben hártssuk el. Ennek csak egy módja van: ha a boradó törlesztésével hozzáférhetővé tesszük a nép széles rétegei számára a jó és egészséges italt: a bort.

Ennek ma megvan a módja. A bor ára tetemesen leszállt, mert az adó akadályozza annak általános fogyasztását. Tessék az adót eltörölni és akkor nemcsak az idej, még nem is oly nagy, de a remélhetőleg közeljövőben beálló 9—10 millió hektoliteres termések is hamar és biztosan fognak vevőre találni.

Gondoljuk meg, hogy a mai bor ára néhol már 10—12 K-ra süllyedtek, míg ezzel szemben az állami borítaladó, mint fentebb jelezve volt, 9—13 K közt ingadozik. Ha ehhez hozzászámítjuk a némely községek által kivetett 20%-os adó-pótlékot, az italmérsi illetéket, a forgalomszerinti kereseti adót stb., akkor világosan áll előtünk, hogy maga az állam jóval többet szed adók és illetékek fejében, mint amennyit a termelő az ő kockázatos fáradsága, szorgalma, tudása stb. után brütto bevételként kap. Ily módon mesterségesen akadályozza meg tehát a borítaladó azt, hogy minden, még oly szerényen háztartásban ott szerepeljen mindig a legegészségsébb magyar nemzeti ital: a bor.

Követeljük tehát ennek teljes eltörlesztését,

közgazdasági, közegészségi és közerkölcsi szempontból. Tiltakozunk a legerélyesebben az ellen, hogy — amit tervbe van véve — az állam helyett teljesített kiadások rekompenciójaként ezt az (legnépszerűlenebb) adót adja oda az állam a városoknak.

Ezzel a helyzet sokkalta rosszabb lesz. Nemcsak azért, mert egyszersmindenkorra elcsúsznak annak a lehetőségétől, hogy legalább egy-kor ez az adó töröltetni vagy leszállítani fog, de azért is, mert ennek behajtása körül tapasztalt helytelenségek ily módon még fokozottabb mértékben fognak jelentkezni.

A tettek órája elérkezett. Aljanak mint egy ember talpra az ország összes érdekelt osztályai, a szőlőtermelők, a borkereskedők, a vendéglősök, mindazok az ipari és munkáselemek, melyek sorsa a szőlőtermeléssel szorosan összefügg, de végül maga a fogyasztóközönség is és jogos követelményünk teljesedni fog.

Budapest, 1908 október hó.

Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete.

UJDONSÁGOK.

A Fejermegyei Napló telefon száma 208.

← **A megyéspüspök Kálozon.** A kislángi templom szentelés után Káloz községet látogatta meg a megyéspüspök s ez a püspöki látogatás feledhetetlen emléket hagyott Káloz község életében. A megyéspüspök a múlt héten felszentelt új katolikus iskolát nézte meg első sorban, itt a püspököt Radnák Imre plebános üdvözölte meleg szavakkal, aki erre az egész község népe előtt az ő nagy gondolataiban mutatott rá a kath. iskola fentartásának szükségére.

← **A kath. iskola nélkül ledől a templom,** ez az iskola nevelő népet, amelynek kell a temp-

ban, míg a karjaiban nem röplültek és nálad egészen otthon nem lehetek ..."

Azután ismét.

... Soha másé nem lehet a nevem, csak a tiéd. ... Légy nyugodt; csak nyugodtsággal érhetjük el célunkat ...

Oh szeress engem, ne ismerd félre szerelmes hűség szívét.

L. Am jóformán ezen sorok sohasem jutottak eszménye kezei közé, mert aligha találták volna meg a lapokat Beethoven hátrahagyott papirjai között ... Ezen levelet minden valószínűség szerint egy magyarországi fűrdőhelyről írta; előzőleg pedig gróf Brunswickék birtokán Korompán Felső-Magyarországban tartózkodott. Hogy Brunswick Teréz grófnőnek ritka szivnemeséggel párosult kiváló egyénisége s nagy műveltsége a hangok Mesterére a legmélyebb benyomást gyakorolta, az ismeretes. Némelyek szerint azonban egymás között jegyesek is voltak s azok a hátra hagyott leveletörödékek Brunswick Teréz grófnőnek szóltak.

— 1810-ben lett volna eljegyzési viszonyuk felbontva ... Ezek persze mind csak fellelések s csakis a nemes grófnő naplója, mely egy közeli rokonának birtokába jutott, s állítólag tele van Beethovenre vonatkozó adatokkal, nyújthatna erről kellő felvilágosítást. — Beethoven Brunswick Ferenccnek, a grófnő fivérének, ajánlja 1806-ban az „Appassionata” szonátát, mely szinte szive vérével, férfi-lelkének egész mélységes szenvedélyével van megírva és 1809-ben ajánlja Brunswick Teréznek a Fisz dur szonátát. — Hogy ezen időpontig reménye volt bírhatni a grófnő kezét, abból is kitűnik, hogy ez éveken át nem olvasunk semmit sem arról, hogy valaki iránt Bécsben érdeklődött volna és 1810-ben pedig barátainak állítása szerint többnyire igen levert, sőt melan-kolikus volt.

1812—13-ban ismét találkoznak magas műveltségű, bájos női lényekkel, akik varázsszikkal bűbájukba verik Beethoven szívét, bár ezen

ismertségek igen rövid tartalmauk, s csakis az illetők által megőrzött s a halhatatlan Mestertől származó levélkéik és emléklapok regéinek nemes vonzalomról, remény és kétségekről ... És múltán az évek ... Beethoven még barátai előtt sem beszélt soha érzelmeiről; így nem is tudni, mire vonatkozhatik az a megjegyzés, melyet kedves tanítványának Biesnek 1816-ban írt levelében tett: Minden szépet feleségének. Sajnos, nekem nincsen. Egyet, csak egyet talállam, akit ugyan sohasem bírhatok, de azért nem vagyok nőgyűlölő."

Míg a halhatatlan zeneköltő a csillagokat áhitozza, észrevétlenül hagyja ezt a kis virágot, mely közelében oly vágyakozva nyílik; nem érzi azt a gyöngéd, mélységes, odaadó vonzalmat, melyet egy nemes feleként női lélekben kelt az ő rendkívüli egyénisége ... aki ép-oly művészettel bírálja el lángszellemének termékeit, mint amily elismeréssel van a nagy Mester emberi tulajdonságai iránt; ... aki tud lemondani s mélységes szerelmét a legideálisabb, legönzetlenebb baráti érzelmek váltják föl ...

Minderről Beethovennek sejtelve sincsen, dacára annak, hogy a családdal gyakrabban érintkezett. — Csak a fiatal hölgy naplója az áruló, melyet nem olvashatunk szemünkben a megilletődés igaz gyöngye nélkül ...

Halála után adták ki a könyvet „Eine s'ille Liebe zu Beethoven” címmel. A napló 1812-től az 1824. évig terjed; Beethovennel 1816-ban ismerkedett meg a család.

Nézzük csak, mit ír a 25 éves Giannatasio kisasszony naplójába 1815 nov. 23-án, midőn egy hangversenyről hazatért. Igazán jellemző egész lényére, gondolkodásmódjára, kedélyvilágára s melleste az igazi zeneértőt árulja el ... Mindig jobban tapasztalom, hogy vajmi kevés érzékem van pipere társaságnak szórakozásai iránt, mindez csak rövid ideig érdekelhet. Pedig itt sem jó a túlzás. Olyan kevésbé fiatalosnak érzem magam,

Persze, nagy részben a mi mostani életünk is az oka, mikor gyakran alig van másra idő, mint az anyagiakról gondoskodni; azáltal oly kicsinyes lesz az ember. Hogyha csinoshatnám magam, hogy egynek a tetszését megnyerjem, persze az egész más lenne. De ez az Egy számomra nincs a földön. Tudok ugyan egyet, akinek bizony igen nagyon szeretnék tetszeni, de ennek pedig én nem vagyok a világon, legalább nem ebben az értelemben." Majd áttér egy bécsi zeneszerző oratoriumának bírálatára s tovább írja: „A zenét jónak találok csak hiányzik benne nővérem s az én ítélesem szerint a zsenialitás, amely lebilincselhet. Miért is kényeztetted el az Egyetlen!"

S pár héttel később, mikor már egész lényét betölti az Egyetlenhez való ragaszkodás, dec. 26-án e szavakat bízza naplójára: Nem tehetek róla, ha egész életem vele van eltelve. Akol vagyok, legkedvesebb foglalkozásaimban ellőttem van és a legmagasabb élvezet emeli azokat ... Ismerőseimnél is, ahol semmi sem emlékeztet reá, körül lebegett kedves szelleme és szelid fájdalommal érintette lelkemet ...

1817 júniusában azonban már a lemondás, gyenge reménységének szétfoszlása, de emellett bamulatos lelki erő beszél a rövid pár mondatból mikor följegyzi, hogy Beethoven elmondta nekik, hogy nem több leányt óhajtott volna birni s ime később látta csak be, mennyire boldognak érezheti magát, hogy egyik sem lett a felesége és mily jó, hogy a halandók óhajai gyakran nem teljesülnek. — Erre vonatkozólag így folytatja az erős lelkű leány: „Megjegyzéseket nem teszek; de úgy gondolom: ismerek egy leányt, aki őt, szerelme állata, — bizonyára nem tette volna boldogtalanná. De vajjon boldogga?"

Ilyen az élet! ... Hejlesen jegyzi meg az a „nagyon gyűlölsz nagyon szeretett költő": Ez a régi történet, mely mindig új marad ..."

(Folyt. köv.)

lom; népet, amely tudásban tanulásban a szellem, a lélek munkájában imádjá az Istent. Ennek az iskolának kapuja: a diadal kapu legyen, amelyen át egy tanultabb, tisztább, erkölcsösebb, jobb nemzedék jöjjön ki a világba, hogy azt elfoglalja. Most kétszeresen drága a garas, de az iskolákra ne sajnáljuk; mi az iskoláinkat elvenni nem engedjük, aki kegyetlen kézzel a mi iskoláinkat bántani merésze, az az elevenbe vág, a mi szívünk vérébe nyul bele. Óvjuk ápoljuk a mi életünk virágait, gyermekeinket és — majd a mi sirhalunkunk sem lesz virágtalan.

— **A katonai előléptetések** tekintettel az osztrák császár decemberi jubileumára, december hónapban történnek meg. A „csillaghullás” hihetőleg az idén nagyobb arányú lesz.

— **A ciszterci-rend névtára.** Az ország egyik legeredmesebb és legnagyobb szerzetesi rendje, a kiválólag ciszterci-rend, most adta ki zirci, pilisi, pásztói és szent-gothárdi egyesített apátságainak névtárát az 1908—1909-iki iskolai esztendőre. A névtár beszámol a rend szervezetéről, valamint arról a nagy és hasznos működéséről, a melyet a rend a lelkipásztorság, valamint a kultúra terén végez.

A rend élén már tizenhét éve **Vajda Ödön** Pál apát áll, a ki a főrendiház tagja, a Szent István-rend vitéze, a Lipót-rend lovagja, püspöki szentszéki úlnök és Zirc város diszpolgára. A rendnek jelenlegi apátját százötvennégy tagja van, közülük harminckilenc növendék. A rendtagok között van egy tényleges és egy nyugalmazott főigazgató, három egyetemi és négy hittudományi tanár; hatvanhárom rendtag a gimnáziumi oktatásügy, tizenhét a lelkipásztorkodás terén működik. Két rendtag részesült királyi kitüntetésben, kettő tagja az Akadémianak, öt bekebelezett tag a budapesti egyetem hitani karánál. A rend vezetése alatt van egy hittudományi intézet tizennégy növendékkel; továbbá négy főgimnázium és pedig az egri, a székesfehérvári, a pécsi és a bajai főgimnázium, a melyeknek a múlt iskolai esztendőben összesen 1578 növendékük volt. A rend vezetése alatt van tizennégy plebánia, a melyek területén a csatolt részekkel együtt a római katolikusok száma 56.278, az iskolaköteles gyermekeké 10.928. A rend legidősebb tagja **Gebauer Izor** József szentgothárdi alperjel, a ki 1839-ben született s 1855-ben lépett a rendbe. A múlt évben a rendnek három halottja volt és pedig **László Bernát** jószágkormányzó, **Ledniczky** Ipoly főgimnáziumi tanár és **Mezei Miksa** nyugalmazott tanár.

— **Figyelmeztetés.** Többen félreértették a Bory-kiállítás rendezőségének legutóbbi hírét, mintha az ifjuság egészen lefoglalná a délutánokat. Éppen nem! Az ifjuság csupán a kora délutánt veszi igénybe, a nagyközönség kényelmére gyönyörködhetik a szép kiállításban.

— **Az előszállási keresztény szociális egylet** kebelében f. hó 18-án nagy értekezletet tartott. **László Kálmán** az egylet elnöke vázolta az egyesület vezetőségének intencióit, mely oda irányul, hogy a keresztény munkásságnak a társadalomban oly pozitív biztosítson, mely őt megilleti, de arra is törekszik, hogy a tagok védelmet találjanak az egylet szárnya alatt. — Tárgya az értekezletnek. 1. A M. Sz. O. E. által a borítaladó eltörlése tárgyában megindított mozgalom. Elnökünk mint az uradalmi pincegazdaság kezelője szaktudásával esetelte a borítaladó eltörlésének szükségességét, határozati javaslatot nyújtott az értekezlet elé, melyben kimondja az egylet, hogy csatlakozzék az országos mozgalomhoz. 2. A ker. szoc. szövetségnek a választójog reformálása tárgyában megindított mozgalomból kifolyólag a ker. szoc. program 4. §-a magyarázata után az értekezlet magáévá tette a következő határozatot: Kimondja az elősz. ker. szoc. egylet, hogy programjához hiven küzd a pluralitás, a nyilvános voksolás nemkülönben a fuvarkölségek fennmaradása ellen s fölkéri jelenlegi ország. képviselőjét illetékes helyen küzdjön ezen pontok ellen.

— **A városi bejelentő hivatal** a Szőgyényi utcai házból, hol eddig elhelyezve volt, átétetett a vározházba.

— **Iparostanonc Otthon.** A helybeli ipariskolában létesített. „Iparostanonc-Otthon” e hó 11-én d. u. tartotta megalakulását és tisztikarának megválasztását az 1908—9. tanévre. — Vezető elnökök: **Csikpés Gyula** és **Kiss Imre** ipariskolai tanítók lettek. Ifjusági elnök lett: **Prei János** építő III. oszt. tan. Elnök lett: **Mayer József** szakrajz tan.; jegyző: **Cseh Lajos** III. a) oszt. tanuló; aljegyző: **Krizsik Antal** II. b) oszt. tan.; háznagy: **Kálmán Ferenc** III. b) oszt. tanuló lettek. A bíráló bizottságba megválasztottak: **Dittrich Nándor** II. b) **Matyikó Ferenc** III. a) **Tóth Lajos** III. a) **Hindellang Lajos**, **Förisch Béla**, **Sárfár Dezső**, **Horváth János** és **Szöllősy Károly** szakrajz osztálybeli tanulók.

— **Halaizás.** Mint részvétellel értesültünk, **Klostermayer János** csepeli rk. kántorantató f. hó 19-én d. u. 4 órakor életének 58-ik, tanítóságának 36-ik, csepeli működéseknek 30-ik évében elhunyt. Temetése 21-én volt nagy részvétellel.

— **A Szent-István-Társulat rendes tagjainak figyelmébe.** A Szent-István-Társulat tudomására hozza rendes tagjainak, hogy a f. évi tagületmennyek szétküldését november hó második felében fogja teljesíteni, az akkora megjelenő nagy képes karácsonyi könyvjegyzékével egyetemben.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazonok, akik szeretett férjem, nehai **Diósy Ferenc** elhunytával engem ért súlyos csapást részvétükkel enyhíteni törekedtek, feledhetetlen hálottam temetésén megjelentek, koporsójára koszorút küldtek, fogataikat rendelkezésemre bocsájtották, így elsősorban a **Felmayer-gyár** vezetőségének, tisztikarának, személyzetének, a kivonult tüzoltótestületnek ezuton mondom őszinte köszönetet. Székesfehérvár, 1908. október 22-én. Özv. **Diósy Józsefné**, szül. **Schaller Janka**.

— **Továbbképző mestertanfolyamok.** A m. kir. Technológiai Iparmúzeum értesítette a székesfehérvári ipartestületet, hogy a továbbképző mestertanfolyamok jövő év január havában kezdődnek. A jelentkezők, ha az ipartestület és kereskedelmi és parkamara ajánlja őket, sorrend szerint szólíthatnak fel a tanfolyamok valamelyikére.

Számárköhögés

könnyen elmúlik a SCOTT-féle Emulsio használatá folytán. Orvosok, bábák és szülők bizonyítják ezt ezer és ezer levélben.

A SCOTT-féle Emulsio

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módosított védjegyet — a halas — kétféle figyelembe venni.

segít azért, mert elsőrangú alkotórészei és az eredeti SCOTT-féle eljárás kiváló szerré teszik, sőt tápereje is elsőrangú. Már az első adagtól csodálatosan javul az általános egészség.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

— **Nagy tűz Alsóbesnyőn.** Nagy tűzvész pusztított szombat éjjelen az Ercsihez tartozó **Wimpfen Szigrid** gróf birtokában levő **Alsóbesnyő** pusztán. Leégett a birkaistálló, amelyben elpusztult 800 drb. birka is. A tűz felemesztette a birka istálló közelében levő zabos búkköny asztagot is. A kivonult tüzoltóság nem sokat segíthetett az oltásban. A tűz előidéző okának kiderítésekor nyilvánvalóvá lett, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett. Nagy Mihály bérus ugyanis pipára gyujtva az égő gyufát gondatlanul olyan helyre dobta, ahol az a szétszórta szalmában gyulékony anyagot találva okozója lett a nagy tűzveszedelemnek.

— **Az eltoloncolt párttitkárok.** Gyökeres gyógyító módhoz folyamodott tavaly nyáron rendőrségünk, hogy a folyton megújuló bérharcolnak véget vessen. Letartóztatta és kiálltatta a város területéről **Handler Gyula** és **Forgács**

Dezső szociáldemokrata párttitkárokat, a kik egyelő foglalkozás híján sztrájkra bujtogatták az elvtársakat. Nagy lett erre a fölháborodás a budapesti központban, a honnan a rendezendő tiltakozó négygyűlésre ünnepi szónokul, nagy napidij mellett **Klárík Ferenc**et küldték ősi koronázó városunkba. **Simon Sándor** egyszerűen betiltotta a négygyűlést, de a forrongó munkásság oly fenyegető magatartást tanusított, hogy a polgármester, mivel katonaság nem volt kéznél, megengedte, hogy augusztus huszonehétikén megtarthassák. A négygyűlés szónokai mind az építő-iparosok szövetsége ellen menydörögtek, a mely szervezett munkást nem alkalmaz, s melyet szociáldemokrata virágyelven kutyaszövetségnek hívnak. **Klárík Ferenc** késhegyig menő harccal fenyegetőzött, s szokásos frázisok közt szidta a gaz munkaadókat, a kiknek zsarolása Amerikába kergeti a munkásnépet. Szerinte ugy a hatóság, valamint a bíróság ellensége a proletárságnak, **Bencsik István** kömives-segéd, a másik szónok, szintén a kutyaszövetség ellen fakadt ki. A szónokiatokat a kirendelt rendőrtisztviselők fölgyezték, s mind **Klárík**, mind pedig **Bencsik** osztálygyűlésre való igazgatásért a székesfehérvári törvényszék elé került. A bíróság azonban azzal a megokolással mentette föl őket a vád alól, hogy az építő-iparosok helyi szövetsége osztalet nem alkot, tehát igaztani sem lehet ellene. A budapesti királyi tábla harmadik büntetőtanácsa **Horváth Béla** elnöklésével a törvényszék ítéletét megsemmisítette s **Klárík Ferenc**et hat hónapi államfogházra és **hatszáz korona** pénzbüntetésre, **Bencsik István** pedig két hónapi államfogházra és **késszáz korona** pénzbüntetésre ítélte. Megokolásban kimondotta a királyi tábla, hogy az építő-iparosok testülete, mivel tagjai nagyrésze a legtekintélyesebb munkaadókból áll, megállapítja az osztály fogalmát s így alkalmas arra, hogy a munkások gyűlésén ellene gyűlésre igazassanak.

— **A vonat kerekelt alatt.** Megdöbbenő szerencsétlenségről értesültünk a szomszéd **Seregélyesről**. **Horváth József** seregélyesi gazda kedden d. u. két órakor a vasúti átjárónak hatjátot, ahol éppen nagy kanyarodása van a vasúti utvonalnak. A mozdony vezetője mintegy 80 lépérről látta csak meg a közeléző **Horváthot**. Jelt adott és fékezett, azonban már minden későn volt. A lejtőn lefelé haladó vonatot lehetetlen volt a rövid távolságon megállítani. A vonat **Horváthot** kocsi-jával együtt elgázolta. A kocsit teljesen összetört, **Horváthnak** pedig lábait törtek össze a vonat kerekéi. A közelben foglalkozó munkások hozzá siettek, rögtön orvoshoz szállították. **Lurja Géza** dr. seregélyesi orvos tüstént ápolás alá vette a szörnyű véget ért embert, azonban pár perc múlva irtózatos kinokban kezei között kiszervezett. Nagy családot hagyott hátra szomorú viszonyok között.

Van szerencsém a nagy érdemű közönséget értesítem, hogy ezental minden Péntek este nagy halestélyt rendezek a zenét Csanyi Pista zenekara szolgáltatja számos látogatást kér tisztelettel **Bandi Ferenc.**

— **Mozi tudósítás.** Szives tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy a hideg időjárás beálltával az előadásokat kénytelen voltam beszünetetni. *Csak még két nap tartok előadást*, ugyanint szombaton f. hó 24-én és vasárnap f. hó 25-én. Utóbbi napon d. u. 5 órakor a gyermek-előadást is megtartom, kiváló tanulságos és teljes műsorral. Azután ismét hálas köszönetet mondani a mozi előadásokat, hetenként háromszor, ugyanint pénteken, szombaton és vasárnapon, mire a n. é. közönséget tisztelettel meghívom. Nem mulaszthatom el ezuttal hálas köszönetet mondani a n. é. közönségnek azon szives támogatásáért, melyben ezen vállalkozásomat részesítette. Ez a kegyes támogatás felbátorít arra, hogy a jövőben nagyobb áldozattal bár, a mozi a látogató közönségemnek erkölcsileg kifogástalan, még nagyobb képűt s világhírű attrakciókat mutatassak be. Többek között beszélő élőképeket is, melyek ezidőszent nyugaton a kinematograph csodái. Fogadjon a n. é. közönség hálas köszönetem kifejezését, igyekezni fogok, hogy e szives támogatást kávéházam részére is kiérdemeljem. *Kiváló tisztelettel **Fekete Géza** Otthon-kávé.*

Táncfuzerke. A székesfehérvári kath. legény-egyesület október hó 25-én Távirda-utca 6-ik számú helyiségében táncfuzérkét rendez. — Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj személyenkint 40 fillér.

Elgázolt lányka. Markovics Ferenc sóskuti lakosnak 6 éves Erzsike kislányát, amint az utcán játszadozott, egy arra robogó kocsi elgázolta. A kis lány sérülése életveszélyes. A csendőrség a gondatlan kocsist Niedermayer István budafoki lakos személyében nyomozta ki s adta át a bíróságnak további eljárásra.

Enyelgő kömivesszék. Pachal János és Bernát Béla komáromi kömivesszékdek falrakáson dolgoztak a szowszéd Báránd pusztán. Eközben tréfálkozva Pachal egy kanál meltert csapott a Bernát mellett álló falhoz, amelyről a szétfeszítő malter egy része Bernát szemébe hullott s azt megvakította. A helybéli törvényszék is foglalkozott a végzetes esettel és Pachal Jánost 15 napi fogházra ítélte.

Megzavart betörés. Pálkás Mihály pákozdi lakos már többször volt bántva betörés miatt. Ez azonban nem vette el kedvét a további „munkálatok”-tól, amelyekbe alaposan beleygőlt magát. A minapi martonvásári vásár alkalmával az öreg Szigeti János lakását törte fel, míg az a vásárrban járt s a feltört lakásból több értékes holmit vett magához. A tolvajmunkán azonban véletlenül rajcsípték s átadták a bíróságnak.

Nyilttér.*)

Nagyérdemű Közönség!

Üzletem, melyet nagyatyám: néhai Schnetzer Ignác 1833 évi október 20-án alapított s a melyt boldogult apám: néhai Schnetzer Nándortól 1903 évben vettem át, október 20-án jut 75-ik alapítási évfordulójához.

Amidőn ezen alkalomból hálás köszönetemet nyilvánítom a nagyérdemű közönségnek eddigi támogatás, szives pártolásáért, egyidejűleg kérem, hogy ebben továbbra is szives legyen megtartani. Céлом és törekvésem leend a jövőben is atyám örökének megbecsülésével, jó árukkal, rendes és figyelmes kiszolgálással, a legválasztékosabb igények minden irányu kielégítésével még továbbra is kiérdemelni a nagyérdemű közönség kegyes jóindulatát.

Székesfehérvár, 1908. október 17.

Hálás tisztelettel

Schnetzer Nándor

üveg- és lámpakereskedő,
épület üveges.

*) E rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

—n. Cikkét köszönjük, de ad acta tettük. A protestans lelkészek és gyülesek támadtak bennünket s mi a támadások ellen védelmeztük magunkat. Ők beszűntették a támadást s mi örültünk, hogy többé nincs szükség a védelemre s békén mehetünk tovább a magunk útján. Sok protestans uri emberrel beszélünk s nem volt közöttük egyetlenegy sem, aki a Zsilinszky-féle vagdalkozásokat helyeselte és el ne ítélte volna. Mindenki belátja közöttük, hogy a legérzékenyebb sebeket ott lehet vágni az ember lelkén, ha vallási és hazafiai meggyőződésén sértik meg. A mi azonban ránk nézve áll, az áll rájuk nézve

is. A legnagyobb óvatosság és vigyázat mellett is megtörténhetik, hogy a védelem közben ők is sebet kapnak. Nektünk nem volt szándékunkban, nem is tudunk róla, de ők érzik s az ilyen harcban a legkisebb károkozás is inficiál, a helye meggyűllik, megdagad és általában visszahatást okoz. A protestans igazi intelligencia pedig, amely velünk igyekszik a legjobb barátságot fenntartani, nem érdemi ezt meg. Respicie finem! miről jó ez? használunk vele? nem! inkább mélyebbre ássuk az ellentéteket. Az pedig nem lehet célunk. Meggyőzni ilyen alapon nem lehet az embereket.

Ami a „püspök” elnevezést illeti, épen egy erősén kálvinista uri ember fejezte ki fájdalmat a fölött, hogy mi szuperintendenst irtunk. Mi a történelmi megállapításra hivatkozunk, arra, hogy a hitújítás eltörölt minden hierarchiát. Ő viszont kijelentette, hogy ez a történelmi állapot teljesen megváltozott, mert most már ők is akarják, hogy nekik is legyen püspökük, esperesük stb. s ezt törvényben is biztosították maguknak. Szóval ha idegenkednek is a hierarchia névtől, de tényleg vissza állították. Szóval ebben is nekünk lett igazunk. Csak épen egy közös fejük nincs, aki a hitbeli egység megőrzője volna, mint nálunk a pápa.

Most még csak Apponyi választ várjuk a multkor fölvetett nehézségekre, a Ne temere-re (amely amint halljuk, épen nem lesz olyan szigorú mint előszörre látszott és lényeges enyhítéseket fog tartalmazni a végleges életbe léptetés előtt) stb. Meggyavogunk győződve, hogy Apponyi válasza mederbe fogja szorítani az alaptalan vádaskodásokat és igazságokat s bennünket katolikusokat sem fog kényszeríteni arra, hogy belső ügyeinknek, a magunk talajának munkálása és igazi külső ellenségek visszaverése helyett testvérharcot folytassunk.

nk. Legközelebb izenet megv.

Gilde Vendel ur címére. Mielőtt részletesen válaszolnánk, a következőket izenjük: 1) Frycay ur semmit se tud arról, hogy Gilde Vendel az ő zenekarában szóló sipes lett volna. 2) Szekund hegedűsnek egyszer akarta alkalmazni, de hasznavehetetlennek bizonyult. 3) Gilde ur tanári oklevelét magunk szemével szeretnők látni. Nektünk alapos gyanunk van, hogy Gilde ur nem az országos zeneakadémiától kapta az oklevelét, tanári oklevelét kiállítani pedig egyedül csak az van hivatalva, a többi (Ságh-féle uraktól) kiállított oklevelét illetékes helyen szakemberek előtt nem imponál, bátran befűthet vele Gilde ur. 4) A mi leszűlt „előkelő” zenekritikusunk tanuk előtt 2000, szóval: kétezer koronát ajánlott fel a vizvárosi templom javára, ha Gilde ur egy szakértő bizottság előtt a bizottság egyik tagja által előírt skálát három nyolcadon keresztül megfelelő tört akkordokkal hegedűn hibátlanul eljátszani képes. Egyelőre csak ennyit „tanár ur!”

Székesfehérvár sz. kir. város árvaszékétől.

3957/1908. sz.

Árverési hirdetmény.

Székesfehérvár sz. kir. város árvaszéke kiskoru Mikó József, Ferenc és István székesfehérvári lakosok közös tulajdonát képező, a székesfehérvári 3352. számú tkvi betétben A. I. 1. 2. sor 3153|1 és 3153|2 hrszám alatt felvett Budai-ut 60. számú lakóház, udvar és kertnek 7000 kor. kikiáltási árban, valamint az ugyanazon tkvi betétben 1. sor 3152|13. d. hrsz. alatt felvett Budai-ut 62. számú lakóház-

nak 16000 kor. kikiáltási árban gyámhatóság-önkéntes árverésen leendő eladását az 1877. évi XX. tc. 268. §-a alapján a 3957/ár. 1908. számú véghatározatával elrendelte.

Az árverés megtartására határidőül 1908. évi október hó 28-ik napjának d. e. 9 óráját az árvaszék hivatalos helyiségében (Szögyényi Marich-u. 1. szám. I. em.) kitiúzi.

Árverezni szándékozók tartoznak az elárverezendő ingatlanok becs- illetve kikiáltási árának 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban az árverés megkezdése előtt a kiküldött árvaszéki ülnök kezébe lefizetni, vagy az árverés megkezdése előtt hivatalos nyugtával igazolni, hogy a bánatpénzt a gyámletét pénztárba befizették.

Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig az elsőt az árveréstől számított 2 hónap, a másodikat 4 hónap, a harmadikat, melybe a bánatpénz kamat nélkül beszámítandó, 6 hónap alatt mindegyik részlet után az árverés napjától számítandó 6 %-os kamatokkal együtt Székesfehérvár sz. kir. város gyámpénztárába befizetni.

Az ezen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított „Árverési feltételek” a hivatalos órák alatt az árvaszéki kiadónál (városház I. em.) tekintethők be.

Székesfehérvár sz. kir. város árvaszéke 1908. évi október hó 13-án tartott üléséből.

Dr. Saára Gyula s. k.,
árvaszéki elnök.

„BIZTOSÍTÁSI ÉVKÖNYV” 5 kor.
Kapható díszkötésben 400 oldal.

Új munkatárs az ügynők részére.

Jó üzleti eredményeket az életbiztosítás terén csak úgy érthetünk el, ha az összes versenytársaságok díjtételeit és kötvényfeltételeit alaposan ismerjük.

Ez könnyen elérhető, ha megrendeljük Nádás Nándor „Biztosítási útmutató” című munkáját, mely kiadásunkban rövidesen megjelenik. Ez kiválóan alapos és pontos magyar szakmunka lesz, mely az összes intézetek legújabb megváltozott díjtételeit és feltételeit könnyen kezelhető összehasonlításokban fogja tartalmazni és bemutatni.

Szakembereknek nélkülözhetetlen!
Ára zsebkönyv alakban 1 kor. 30 fillér.
Megrendelhető a

„Biztosítási és Közgazdasági Lapok”-nál
Budapest. VI. ker., Vörösmarty-utca 43. sz.

A lap előfizetése 1 évre 3 korona.

SCHMÖLTZ LASZLÓ

CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ- és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉR 17. SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett.

Ugyanott egy jó házból való flu tanulónak felvétetik.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.